

Fag og didaktik i gymnasielæreruddannelsen

Eigil Dixen, fhv. rektor,
Egaa Gymnasium

Kommentar til Helle Mathiasen, Jesper Melchjorsen og Pia Møller Jensen: "Hvad skal gymnasielærere inden for sciencefagene kunne i morgen og på længere sigt?", MONA 2019-4.

Jeg blev som nu pensioneret rektor på Egaa Gymnasium ganske fornøjet da jeg læste ovennævnte artikel. Dels fordi den viser at den indsats som jeg på Egaa Gymnasium var med til at sætte i gang med en kraftig satsning på efteruddannelse i fagdidaktik, har givet så markante resultater. Og dels fordi artiklen på det mere generelle plan tager fat på at universiteterne må nytænke de kandidatuddannelser som ligger til grund for gymnasielærerjobbet, så de bliver "tosidige uddannelser med fag og didaktik som gensidigt befrugtende grundelementer".

Allerede i 2014 udbød Center for Scienceuddannelse på Aarhus Universitet i samarbejde med Københavns Universitet en masteruddannelse i scienceundervisning. Da de fleste sciencelærere under deres uddannelse på universiteterne højst har modtaget et mindre kursus i fagdidaktik, var der i gymnaset efter min vurdering et betydeligt behov for en forskningsbaseret efter- og videreuddannelse i netop fagdidaktik for sciencelærere.

Efter drøftelser med de relevante faggrupper i løbet af skoleåret 2014-15 endte det med at to af artiklens forfattere, nemlig Jesper Melchjorsen og Pia Møller Jensen, blev udpeget som særdeles velegnede kandidater til at tage masteruddannelsen. Dels dækker de tilsammen fagene matematik, fysik, kemi, biologi og biotek, altså en meget væsentlig del af de naturvidenskabelige fag, og dels så vi det som en stor styrke at de var to der kunne og gerne ville støtte hinanden gennem et langt 3-årigt efteruddannelsesforløb.

Problemet var selvfølgelig på den anden side at det var en kostbar affære at betale både kursusgebyr og tid for 2 lærere i en så omfattende efteruddannelse. For at få bestyrelsens accept af den betydelige investering udviklede vi projektet så de to lærere under uddannelsesforløbet også skulle videreformidle ny fagdidaktisk viden og evi-

densbaserede erfaringer til kollegerne – konkret ved efter hvert semester at holde en 3 timers workshop for alle sciencelærere på skolen og der formidle den oparbejdede viden – og samtidig igangsætte udviklingsforløb inden for sciencefagene.

På den baggrund er det naturligvis yderst tilfredsstillende at projektet har sat så markante spor på skolen. Det er min vurdering at projektet sammen med en række andre parallelt løbende kompetenceudviklingsprojekter, fx SUN-projektet som tidligere kort beskrevet i MONA 2018-1, har været med til at sikre et fortløbende fokus på at øge elevernes læring og var endnu et skridt på vejen mod at etablere professionelle læringsfællesskaber både internt og på tværs af faggrupper og samtidig styrke den generelle forandringskapacitet på hele skolen.

Derimod gik det i første omgang ikke så godt på Aarhus Universitet. Center for Scienceuddannelse blev nemlig undervejs – i forbindelse med en sparerunde – nedlagt så masteruddannelsen i stedet udelukkende blev varetaget af Institut for Naturfagernes Didaktik på Københavns Universitet. I betragtning af det store behov for netop forskningsbaseret efter- og videreuddannelse i fagdidaktik for sciencelærere fandt jeg denne prioritering meget uheldig. Jeg skrev derfor et brev til rektor på Aarhus Universitet, som måneder inden havde talt om et skæbnefællesskab mellem gymnasiet og universitetet, og påpegede det uheldige i denne besparelse som næppe ville styrke scienceundervisningen i gymnasiet og dermed – jævnfør skæbnefællesskabet – på sigt også skade universitetet.

Brevet blev heldigvis taget alvorligt, og jeg blev sammen med kolleger fra gymnasierne i området inviteret til drøftelser med repræsentanter for universitetet. Efter adskillige møder resulterede disse drøftelser i oprettelsen af en samarbejdsorganisation mellem gymnasierne og Aarhus Universitet: <https://www.au.dk/samarbejde/samarbejde-med-skoler-og-gymnasier/kontakt-au/samarbejdsorganisation/>.

I samarbejdsorganisationen argumenterede vi fra gymnasiernes side vedholdende for efter- og videreuddannelsesstilbud som ud over det fagfaglige også indeholder fagdidaktiske elementer. Et vigtigt initiativ handler om oprettelse af **AU Update** hvor forskere fra Aarhus Universitet og gymnasielærere i fællesskab har udviklet korte kompetenceudviklingsforløb for gymnasielærere – foreløbig inden for fagene dansk, engelsk, fransk/spansk/tyisk, religionsvidenskab, samfundsvidenskab og matematik, hvor der er fokus på faglig opdatering og konkrete undervisningsforløb på gymnasierne. Nærmere detaljer kan findes på: <https://www.au.dk/evu/for-gymnasielaerere/au-update/>.

På den baggrund hilser jeg det i høj grad velkommen at en bred kreds af repræsentanter for de gymnasiale uddannelser, universiteter, professionshøjskoler, sciencecentre mv., som det fremgår af artiklen, påpeger behovet for en ny kandidatuddannelse hvor ideen er at fag og didaktik løbende gennem uddannelsen aktualiseres og dermed giver kommende gymnasielærere inden for sciencefagene de nødvendige kompetencer, såvel faglige som pædagogiske og didaktiske.

Det er efter min mening på tide at denne diskussion tages alvorligt både på universiteterne og i Uddannelses- og Forskningsministeriet. Der må mere generelt iværksættes et arbejde for at udvikle en forskningsbaseret læreruddannelse så vi i Danmark får gymnasielærere som ikke kun på det fagfaglige område, men også på det didaktiske område agerer på baggrund af forskningsbaseret viden. Det vil give et løft af undervisningen i gymnasiet og dermed på sigt også gavne de videregående uddannelser. På længere sigt bør de samme principper også gælde for folkeskolelærere, selvom det er en langt mere omfattende omkalfatring af det danske uddannelsessystem.